
СДЕЛКИ И ОПЕРАЦИИ С ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Информация за клиенти

Уважаеми клиенти,

С приемането на MiFID II, Директива 2014/65/ЕС и Регламент N 600/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на финансови инструменти и делегираните регламенти по прилагането им се регламентират нови изисквания по отношение на дейността на инвестиционните посредници и търговията с финансови инструменти, въведени в българското законодателство с промени в Закона за пазарите на финансови инструменти и Наредба №38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници в сила от 01.11.2007г.

Целта на директивата на Европейския съюз за Пазарите на финансови инструменти преследва главно две цели: (i) силна конкуренция между компаниите предлагащи инвестиционни услуги и (ii) защита на правата и интересите на инвеститорите. Европейският съюз се стреми да постигне тези цели, повишавайки прозрачността на пазара и хармонизирайки предпазливо правилата за осигуряването на инвестиционни услуги в цяла Европа.

С влезе в сила нови промени при подаване за изпълнение на нареждане за сделка с финансови инструменти за сметка на клиент инвестиционните посредници, трябва да идентифицират пред операторите на местата за търговия клиента, от чието име се инициира нареждането, посредством индивидуални идентификационни кодове. За целите на идентификацията, на клиентите - юридически лица, се изисква те да притежават издаден идентификационен код на правния субект по ISO 17442, така наречения „LEI Code“. Придобиването на „LEI Code“ е ангажимент на клиента и разходите, свързани с неговото издаване, са изцяло за негова сметка.

Този материал е създаден, за да Ви даде представа за нашата Банка и предлаганите от нас инвестиционни услуги. Той съдържа всичко, което трябва да знаете за нас като Инвестиционен посредник, услугите, които предлагаме, Политиката, която прилагаме за избягване на потенциални конфликти на интереси, Политика ни за изпълнение на клиентски нареждания, Критериите за категоризация и степен на защита на клиентите, по отношение на предлагани от **„ИНВЕСТБАНК“ АД** инвестиционни услуги и дейности, Общите условия за сделки с финансови инструменти и актуалната Тарифа за предлаганите от нас инвестиционни услуги и дейности.

Ще считаме, че сте приели условията, при които извършваме транзакции с финансови инструменти, освен ако не ни изпратите писмено възражение в срок до 1 месец от публикуването на измененията и допълненията на официалната интернет страница на **ИНВЕСТБАНК АД** www.ibank.bg. Ако сте нов клиент, ще считаме, че подписването на договор за сделки с финансови инструменти е одобрение и съгласие от Ваша страна с предлаганите от нас условия.

Всички промени в горе цитираните документи ще бъдат публикувани на интернет страницата на Банката www.ibank.bg в секция **Финансови пазари, информация за клиенти**, както и ще бъдат на Ваше разположение в банковите салони на Финансовите центрове, в които извършваме дейност като Инвестиционен посредник.

Актуална информация за Финансовите центрове, адреси и лица за контакт, в които Банката извършва дейност като Инвестиционен посредник можете да намерите на интернет страницата ни www.ibank.bg , финансови пазари/информация за клиенти

Информация, относно нашите инвестиционни услуги, в съответствие с изискванията на чл.8 ал.2 от Наредба №38

Обща информация по чл.9 ал.1 от Наредба №38

Относно банката и нейните услуги

А. Информация за Банката

1. Наименование, адрес и информация за контакти

„ИНВЕСТБАНК” АД

Седалище и адрес на управление: България, гр. София, бул. „БЪЛГАРИЯ” № 85, регистрирана в Търговския регистър с ЕИК 831663282

За контакти:

„ИНВЕСТБАНК” АД– Централно управление
отдел „Клиенти”, Дирекция “Ликвидност и инвестиционно банкиране”
телефони: +359 (2) 8186 191, 8186 129, факс +359 (2) 81 86 199
е-mail адреси: dealing@ibank.bg

На адресите и телефоните на Финансовите центрове, извършва дейност като Инвестиционен посредник.

2. Банков лиценз, надзорен орган:

„ИНВЕСТБАНК” АД притежава лиценз за извършване на банкова дейност с Решение № 364/01.12.1994г. на Българска Народна Банка /БНБ/, актуализиран в съответствие със Закона за кредитните институции /ЗКИ/ със Заповед № РД-22-2261/16.11.2009г. на БНБ, като банката има право да извършва дейностите по чл.2, ал.1 и ал.2 от ЗКИ. Банката е лицензиран инвестиционен посредник, регистрирана в КФН под № РГ-030127/20.08.1997г.

3. Езици за комуникация и кореспонденция

Езиците, на които можете да комуникирате и да водите кореспонденция с нас и да получавате документи и друга информация от нас са български и английски език.

4. Начини на комуникация

Можете да се обърнете към нас лично в Централно управление на посочения по-горе в т.1 адрес, телефони, e-mail адреси и факс. Клиентски нареждания за операции с финансови инструменти могат да бъдат подавани **лично** в Централно управление на Банката на адреса по т.1 или във Финансовите центрове / вижте **Списък на Финансовите центрове и лицата за контакти**/, чрез телефон или друг дистанционен способ за комуникация / e-mail, факс/ на адресите на отдел „Клиенти“, посочени в т.1, или чрез използване на “Системата за електронно подаване на поръчки чрез интернет /COBOS/“ на Българска Фондова Борса.

Моля имайте предвид, че за използване на COBOS се подписва допълнително споразумение към **Рамков Договор за посредничество за сделки с финансови инструменти**.

5. Уведомяване за изпълнени транзакции

Ние ще Ви предоставим потвърждение за всяка извършена сделка, по посоченият от Вас начин в нареждането (факс, email, лично на гише), която не е в изпълнение на договор за управление на индивидуален портфейл, до края на първия работен ден, следващ сключването на сделката. Ако сетълментът не бъде извършен на посочената дата или възникне друга промяна в информацията, съдържаща се в потвърждението, ще Ви уведомим по подходящ начин до края на работния ден, в който сме узнали за промяната.

- При поискване от ваша страна ще Ви предоставяме информация за статуса на подадена от Вас поръчка и за нейното изпълнение.
- Ще получавате също така годишен отчет с данни за притежаваните от Вас финансови инструменти по сметки при нас към края на периода, информация, свързана с получени дивиденди през годината или други плащания.

6. Мерки, които предприемаме, за да гарантираме Вашите финансови инструменти и пари

6.1. След като сме сключили с вас **Рамков Договор за сделки с финансови инструменти** ние откриваме аналитични сметки при нас за всеки придобит/притежаван от Вас финансов инструмент.

6.1.1. В Централния депозитар или друга депозитарна институция, чийто член сме, Вашите финансови инструменти се отчитат по Ваша подсметка към нашата сметка за финансови инструменти там.

6.1.2. Вашите финансови инструменти, които се съхраняват по наша обща сметка /за клиенти/ при трето лице, се отчитат по Ваши индивидуални сметки при нас.

6.2. Парични средства депозирани в Банката се съхраняват по открити на Ваше име индивидуални банкови сметки при нас.

6.3. В случай, че се налага притежаваните от Вас финансови инструменти да се съхраняват при трето лице, ние ще предприемем необходимите действия, за да

осигурим съхраняването да се извършва по начин, който гарантира идентифициране на Вашите финансови инструменти отделно от притежаваните от нас или от третото лице финансови инструменти, чрез воденето на отделни сметки от това трето лице или чрез прилагането на други мерки, осигуряващи същото ниво на защита.

6.3.1. В случай че приложимото законодателство към дейността на третото лице не позволява спазването на изискванията по 6.3., ще предприемем подходящи мерки за гарантиране на правата Ви във връзка със съхраняването при третото лице финансови инструменти, включително като открием отделни от нашата сметка сметки за финансовите инструменти на клиенти, които третото лице води на наше име, но за чужда сметка.

6.4. Системи за компенсиране на инвеститорите и гарантиране на влоговете, в които участвате

За защита правата и интересите на вложителите в банки и инвеститорите във финансови инструменти, в България са създадени и функционират Фонд за гарантиране на влоговете в банките /ФГВБ/ и Фонд за компенсиране на инвеститорите /ФКИ/.

В случай на обявяване в несъстоятелност или фалит, Вашите инвестиции и парични средства при нас са гарантирани от тези фондове както следва:

- ФГВБ гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка независимо от броя и размера им до 196 000 лева, в случай на фалит на Банката. Гарантираното покритие се отнася до влоговете във всички банки, лицензирани от Българска народна банка /БНБ/, като включва българските банки и клоновете на чуждестранни банки, в чиито страни не се предоставя гарантиране на влоговете, не се гарантират влоговете в клоната на банката в чужбина или се подsigурява по-ниско покритие от това на ФГВБ. Влоговете в клонове на български банки в други държави също са гарантирани. Покритието на гаранцията включва влоговете както на български, така и на чуждестранни граждани и фирми.

Повече информация за гаранциите по влоговете, както и за влоговете, непокрити от Фонда и всякаква друга информация по темата можете да намерите на страницата в интернет на ФГВБ www.dif.bg.

- ФКИ осигурява изплащане на компенсации на инвеститорите във финансови инструменти, в случаите, когато инвестиционният посредник не е в състояние да изпълни задълженията си към клиентите, поради причини пряко свързани с неговото финансово състояние.

Фондът изплаща компенсации, в случаите, когато:

1. с решение на съответния окръжен съд за инвестиционния посредник е открито производство по несъстоятелност, включително когато производството по несъстоятелност е прекратено на основание чл. 632 от Търговския закон;

2. е отнет лицензът, в случаите по чл. 36 , ал. 2 от Закона за кредитните институции.

Фондът изплаща **компенсация** на всеки клиент на инвестиционен посредник в размер на 90 на сто от стойността **на вземането**, възникнало в резултат на невъзможност инвестиционният посредник да върне клиентските активи, в съответствие със законовите и договорните условия, но не повече от 40 000 лв., като до достигане на този размер компенсациите се определят, както следва: - от 1 януари 2008 г. до 31 декември 2009 г. - 30 000 лв.; - от 1 януари 2010 г. - 40 000 лв.

Клиентски активи, подлежащи на компенсация, са финансови инструменти и другите активи на клиентите на инвестиционния посредник, които той държи, администрира или управлява за тяхна сметка във връзка с предоставените от него услуги по чл. 5, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти, включително лихвите, дивидентите и други подобни плащания. В клиентските активи не се включват влоговете по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за гарантиране на влоговете в банките.

Повече информация за гарантиране на инвестициите можете да намерите на страницата в интернет на ФКИ www.sfund-bg.com.

Б. Конфликти на интереси

Конфликти на интереси, свързани с финансиране или консултации, могат да възникнат у банка, която предоставя различни инвестиционни услуги за своите клиенти. Водещи принципи на нашите взаимоотношения с клиентите са защита на интересите на клиентите, извършване на дейността в съответствие със закона и полагане на надлежна грижа, безпристрастие, професионализъм и съответствие с пазарните стандарти. Ние сме предприели предпазни мерки, с цел да предотвратим потенциални конфликти на интереси, които оказват негативно влияние върху интересите на клиента и които ги поставят в неизгодно положение.

За повече информация вижте **„Политика за третиране на конфликти на интереси, прилагана от „ИНВЕСТБАНК“ АД при предоставяне на инвестиционни услуги, във връзка с дейността ѝ като инвестиционен посредник“**.

В. Предоставяни услуги

Като Инвестиционен посредник „ИНВЕСТБАНК“ АД извършва следните инвестиционни услуги и дейности:

1. приемане и предаване на нареждания във връзка с един или повече финансови инструменти, включително посредничество за сключване на сделки с финансови инструменти;
2. изпълнение на нареждания за сметка на клиенти;
3. сделки за собствена сметка с финансови инструменти;
4. съхраняване на финансови инструменти за сметка на клиенти.
5. Услуги по регистрационно агентство.

Предвиждаме в скоро време разширяване на предлаганите от нас инвестиционни услуги, за което ще ви уведомим допълнително.

Г. Изпълнение на клиентски нареждания

„ИНВЕСТБАНК“ АД, като инвестиционен посредник е длъжна да изпълнява клиентските нареждания за сделки с финансови инструменти в съответствие с писмена процедура, насочена за постигане на най-добрия възможен резултат за клиента.

За повече информация вижте **„Политика за изпълнение на клиентски нареждания, съгласно ЗПФИ“**.

Д. Категоризация на клиенти по отношение на предлагани от Банката инвестиционни услуги и дейности

Съгласно ЗПФИ „ИНВЕСТБАНК“ АД извършва класифициране на клиентите в една от следните категориите – **непрофесионални и професионални клиенти или приемлива насрещна страна** в зависимост от техните познания, опит и умения за взимане на самостоятелни инвестиционни решения и за оценка на рисковете от инвестиции във финансови инструменти.

Ако сте категоризиран като **професионален клиент или приемлива насрещна страна** имате право да поискате Банката да Ви осигури по-висока степен на защита, ако преценявате, че не можете правилно да оцените и управлявате рисковете, свързани с инвестирането във финансови инструменти. За целта трябва да депозирате в Банката молба, в която изрично се посочват конкретните услуги, дейности, сделки, финансови инструменти или други финансови продукти, във връзка с които желаете Банката да Ви осигури по-висока степен на защита.

Ако сте категоризиран от Банката като **непрофесионален клиент**, но считате, че притежавате знания и опит в областта на финансовите инструменти, инвестиционните услуги и дейности и отговаряте на поне два от критериите в Приложение №1, Вие имате право да поискате от „ИНВЕСТБАНК“ АД да Ви категоризира като **“професионален клиент”** общо или във връзка с определени инвестиционни услуги или сделки или с определен вид сделки или инвестиционен продукт.

За повече информация вижте **“Информация за критерии за категоризация и степен на защита на клиентите по отношение на предлагани от „ИНВЕСТБАНК“ АД инвестиционни услуги и дейности”**.

Обща информация по чл.10 ал.1 от Наредба № 38

Настоящата информация има за цел да Ви запознае със същността и характеристиките на някои основни видове финансови инструменти, да Ви предупреди за рисковете, свързани с различни инвестиционни продукти и услуги и не представлява инвестиционен съвет или препоръка.

„ИНВЕСТБАНК“ ЕАД се надява да Ви даде достатъчно информация за потенциалните опасности, които се съдържат в инвестиционните продукти и в резултат на това да взимате разумни и адекватни на възможностите си инвестиционни решения.

„ИНВЕСТБАНК“ ЕАД счита, че не е желателно да извършвате сделки с инвестиционни продукти, ако не ги разбирате, ако има неяснота по отношение характера на договора, който трябва да сключите за предоставяне на инвестиционни услуги, или някои аспекти от договорните отношения,

Бихме искали да Ви обърнем внимание на степента на риска породен от извършването на инвестиционни действия (заемане на инвестиционна стратегия по отношение на търгуеми инструменти), на който сте изложени, при извършването на инвестиционни действия, съответно заемане на инвестиционни стратегии по отношение

на търгуеми инструменти. Преди да вземате каквито и да са инвестиционни решения, би следвало напълно да се уверите, че избраният продукт или услуга са подходящи за Вас.

Всички финансови продукти носят известна степен на риск, включително и инвестиционни стратегии, които основно могат да бъдат определени като ниско рискови. Видовете риск, на които са изложени потенциалните инвестиции, зависят от начина, по който е създаден или разработен инструментът. Различните инструменти предполагат с различни нива на изложеност на риск и при взимане на решение за инвестиране/ търгуване на определен финансов продукт е необходимо да се имат предвид техните специфики.

Съществува връзка между очаквана печалба и риск, като правилото е, че поемането на нисък риск предполага ниско ниво на печалба и съответно високото ниво на риск при добро стечение на обстоятелствата би могло да доведе до висока норма на печалба.

За намаляване на риска е препоръчително да разпределяте инвестициите в различни по вид финансови инструменти и да не концентрирате инвестиции в едно дружество. По разумното поведение е формирането на инвестиционен портфейл.

I. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ И РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ТЯХ

По своята природа финансовите инструменти са волатилни т.е. цените им се променят в определена посока, често неочаквано и в голяма степен не се подчинява на индивидуалната инвеститорска логика и очаквания. Това може да се дължи на, поведението на пазарните участници, което определя търсенето и предлагането, както и на противоречивото влияние на факторите, които ги обуславят.

Към настоящия момент Банката като инвестиционен посредник предлага основно брокерски услуги по посредничество при достъп до регулирани и нерегулирани капиталови пазари, на които се търгуват некомплексни (прости) инвестиционни продукти. Те са свързани с посредничество на БФБ- София АД, международния пазар XETRA, националния извънборсов пазар, както и РЕПО-сделки, по които Банката може да бъде както посредник, така и договаряща страна.

Финансови инструменти по смисъла на ЗПФИ са:

1. ценни книжа - прехвърлими права, регистрирани по сметки в Централния депозитар, а за държавните ценни книжа - регистрирани по сметки в Българската народна банка или в поддепозитар на държавни ценни книжа, или в чуждестранни институции, извършващи такива дейности (безналични ценни книжа), или документи, материализиращи прехвърлими права (налични ценни книжа), които могат да бъдат търгувани на капиталовия пазар, с изключение на платежните инструменти, като:

а) акции в дружества и други ценни книжа, еквивалентни на акции в капиталови дружества, персонални дружества и други юридически лица, както и депозитарни разписки за акции;

б) облигации и други дългови ценни книжа, включително депозитарни разписки за такива ценни книжа;

в) други ценни книжа, които дават право за придобиване или продажба на такива ценни книжа или които водят до парично плащане, определено посредством ценни книжа, валутни курсове, лихвени проценти или доходност, стоки или други индекси или показатели.

2. инструменти, различни от ценни книжа:

- а) инструменти на паричния пазар - инструменти, които обичайно се търгуват на паричния пазар, като краткосрочни държавни ценни книжа (съкровищни бонове), депозитни сертификати и търговски ценни книжа, с изключение на платежните инструменти;
- б) дялове на предприятия за колективно инвестиране;
- в) опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент и други деривативни договори **върху ценни книжа, валута, лихвени проценти, доходи или други деривативни инструменти, индекси или финансови показатели, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка или чрез парично плащане;**
- г) опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент и други деривативни договори **върху стоки**, задълженията по които трябва да бъдат изпълнени чрез парично плащане или задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане по искане на една от страните (извън случаите на неизпълнение или друго основание за прекратяване на договора);
- д) опции, фючърси, суапове и други деривативни договори **върху стоки**, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка, когато те се търгуват на регулиран пазар и/или на многостранна система за търговия;
- е) опции, фючърси, суапове, форуърдни договори и други деривативни договори върху стоки, извън посочените по буква "д", задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез доставка, които не са търговски ценни книжа и които съгласно чл. 38, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1287/2006 на Комисията имат характеристиките на други деривативни финансови инструменти в зависимост от това дали подлежат на клиринг и сетълмент, включително чрез признати клирингови къщи, или се използват като обезпечение при маржин покупки или къси продажби;
- ж) деривативни финансови инструменти за прехвърляне на кредитен риск;
- з) договори за разлики;
- и) опции, фючърси, суапове, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент, както и всякакви други деривативни договори във връзка с изменения на климата, товарни тарифи, цени на квоти за търговия с емисии, проценти на инфлация и други официални икономически статистически показатели, задълженията по които трябва да бъдат изпълнени чрез парично плащане или задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане по искане на една от страните (извън случаите на неизпълнение или друго основание за прекратяване на договора), както и всякакви други деривативни договори, свързани с активи, права, задължения, индекси и показатели извън посочените по този член, които имат характеристиките на другите деривативни финансови инструменти в зависимост от това дали се търгуват на регулиран пазар, подлежат на клиринг и сетълмент, включително чрез признати клирингови къщи, или се използват като обезпечение при маржин покупки или къси продажби, както и деривативните договори съгласно чл. 38, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1287/2006 на Комисията.

Безналичните ценни книжа които единствено могат да бъдат да бъдат търгувани на регулирани пазари, се прехвърлят по електронен път с регистриране на съответните записвания по сметки за ценни книжа в депозитарна институция, в която са регистрирани.

С оглед посочените по-горе законови определения бихме искали да Ви дадем допълнителни пояснения, по отношение на основните видове финансови инструменти.

1. Акции или други капиталови инструменти, Капиталовите инструменти удостоверяват право на собственост върху капитала на емитента

Акциите нямат срок, а емитентът изплаща дивидент, който обаче не е гарантиран. Основният риск при тези инструменти е свързан с изменение на цената в посока противоположна на заетата позиция. Понижаване на цената на акциите би могло да доведе до трайна невъзможност на компанията-емитент да увеличи своята капиталова и пазарна стойност и като следствие да генерира печалба. Акциите са изложени на всички видове риск, изредени по-долу. По-специфичен за тези инструменти е и рискът, свързан с отраслова принадлежност - при възникване на проблеми, затруднения в бранша, в който оперира компанията.

Ако сте инвестирали в акции на компания, която не е публична или се търгува на борсата, но акциите ѝ са рядко търгувани, съществува ясно изразен ликвиден риск, което може да доведе до невъзможност да се освободите от инвестицията или да стане трудно изпълнима евентуална продажба на тези инструменти. с голяма вероятност, при сключване на сделка, тя да бъде на неизгодна за Вас цена.

Поради посочените причини рискът от инвестиции в акции е свързан не само с неизплащане на дивидент, но и с вероятността от капиталова загуба. Допускането на акции до регулиран пазар не гарантира тяхната ликвидност.

Инвестициите в акции могат да бъдат както много печеливши, така и много губещи. Те са едни от най-рисковите ценни книжа от така наречените традиционни инструменти. Всяко решение за покупка или продажба на акции трябва да е предшествано от оценка и планиране на потенциалните печалби и загуби. **Купувайте акции само с тези пари, при загубата на които няма да изпаднете в затруднено финансово положение.**

Клиентите следва да следят реакцията на пазара при всяка новина, касаеща ценните книжа в които са инвестирали.

2. Права върху акции

Правата са ценни книжа, които се емитират при увеличение на капитала на едно дружество и дават право на акционерите да закупят нови акции, емитирани от същото дружество на определена цена /обикновено по-ниска от пазарната/ в определена пропорция спрямо притежаваните акции. Правата се емитират /са валидни/ само за определен кратък период от време, след което те престават да съществуват. През този период обикновено правата могат да се търгуват, като цената им се определя от условията на емисията и от пазарната цена на акциите.

3. Облигации или други дългови инструменти

Дълговите инструменти са финансови инструменти, чийто притежател предоставя средства на заем на техния емитент, като емитентът се задължава да върне получените средства и да плати лихва на заемодателя за използваните средства при определени условия, определени в проспекта на емисията или договор. Към дълговите инструменти се причисляват облигации, полици, сертификати, ипотeki, лизинги и други форми на споразумения между заемател и заемодател.

Дълговите инструменти също така са изложени на основните видове риск, споменати по-долу, но най-силно е влиянието на **кредитния, пазарния и лихвения риск**. Тези инструменти са изложени на риск от неспособността на емитента да посреща плащанията по главницата и лихвите по задължението. Те са изложени и на ценова волатилност, дължаща се на фактори като чувствителност към пазарните лихвени проценти, пазарни очаквания за кредитоспособността на емитента и обща пазарна ликвидност. При покачване на пазарните лихвени проценти стойността на дълговите инструменти пада, по специално тези с фиксирана доходност. Дълговите ценни книжа с фиксирана доходност с по-дълъг срок до падеж по принцип са по-чувствителни на движенията на лихвените проценти, в сравнение с краткосрочните.

Сред дълговите инструменти най-широко разпространени са облигациите. Облигациите имат падеж (срок на съществуване) и плащания на лихви в рамките на този срок на фиксирани дати.

Борсовата цена на акциите теоретично може да варира в много по-широки граници, отколкото цените на облигациите.

Поради различията във финансовата стабилност на отделните емитенти, рискът от невръщане на заема е различен. Подредбата на видовете облигации в зависимост от степента на риска от неплащане е следната:

Държавни облигации- емитирани от правителствата на държави

Поради презумпцията, че фалитите на държави са по-скоро изключения, техните дългове се считат за най-ниско рискови.

Общински облигации- емитирани от общини

Макар и по-често негарантирани от съответната държава, такива облигации се приемат за по-сигурни от корпоративните облигации.

Корпоративни облигации – емитирани от големи дружества, най-често производствени предприятия и банки

Те са носители на най-висока степен на риск, което естествено е отразено и в по-високата доходност, която емитентът е готов да плати, респективно инвеститорите могат да получат.

Освен присъщия за всеки емитент риск от неизпълнение на задълженията по заема, съществуват най-различни методи за оценка на финансовата стабилност, на основата на които се определя и тъй наречения кредитен рейтинг на емитента. Тези оценки се извършват от специализирани рейтингови агенции. За да бъде взет под внимание кредитният рейтинг трябва да е определен от признати одитори.

Печалбата от облигации може да има два източника - лихва и курсови разлики в цената. Паричните потоци също са два вида - от лихви и от главница. Лихвата може да се изплаща наведнъж на падежа, на определен период или да е калкулирана в цената на емитиране (сконтови облигации). Условието на всяка емисия се определят в проспекта или друг документ. Най-често лихвените плащания са на 3, 6 месеца или веднъж годишно. Лихвеният процент на емисията може да бъде фиксиран или плаващ. Плаващите лихвени проценти най-често се формират като пазарен индекс /LIBOR, EURIBOR, SOFIBOR/ +надбавка Главницата също може да си изплаща наведнъж на падежа и на определен период. В България най-разпространени са лихвоносните облигации, т.е. такива при които лихвата се изплаща на определен период, като на падежа се изплаща последната лихва заедно с главницата.

4. Инструменти на паричния пазар – това са инструменти за краткосрочно финансиране - до 1 година.

Тези инструменти се търгуват на местните или на международни парични пазари. Притежателите на тези финансови инструменти са изложени на повечето от основните рискове, описани във втората част на този документ и в частност лихвен и ликвиден риск.

От най-популярните инструменти на паричния пазар, свързани с финансови инструменти, са **Репо сделките**

- **Репо** (продава-купува) – сделка, при която Банката продава ценна книга на клиента с уговорката за обратното ѝ изкупуване на падежа на репото по предварително определена цена.
- **Обратно репо** (купува-продава) е сделка, при която банката купува ценна книга от клиента и фиксира цената, по която ще продаде същата книга на същия клиент на бъдеща дата. Характерът на този тип репо-сделка е обезпечено кредитиране, тъй като банката предоставя ресурс на клиента срещу обезпечение от ценни книжа.

При обратните РЕПО-сделки пазарният риск е особено ясно изразен и се изразява в намаляване цената на обезпечението, т.е. стойността на ценните книжа и при чувствително падане на цената се изисква допълване на обезпечението.

Правителствата също така емитират краткосрочни инструменти за финансиране на целеви програми – съкровищни бонове. По-често те са с нулев купон и се купуват с отстъпка от номинала. При тях пазарният риск е сведен до минимум, тъй като инвеститорите имат гарантиран доход на падежа.

5. Дялове в колективни инвестиционни схеми

Има различни форми на колективни инвестиционни схеми (КИС). Колективната инвестиционна схема се изразява в обединяване на активите на голям брой инвеститори, предоставени за професионално управление на Управляващо дружество/мениджър. Инвестициите обикновено включват различни инструменти - държавни облигации, корпоративни облигации и акции, но в зависимост от вида на схемата, биха могли да включват деривати, недвижима собственост и други активи. Инвестирането в такива инструменти може да намали риска, чрез разпределяне на инвестициите в по-голям брой активи.

Намаляването на риска се постига от това, че широката гама от инвестиции в колективната инвестиционна схема намалява ефекта, който една инвестиция би имала върху целия портфейл. Въпреки, че се възприема като начин за диверсифициране на портфейла, цената на дяловете от КИС може да се покачи или да спадне и в зависимост от взети решения при управлението, т.е. колективната инвестиционна схема е изложена на различни рискове.

6. Деривативи

Деривативът е финансов инструмент, който е произведен от стойността на базов актив. В повечето случаи при деривативите не се осъществява търговия или размяна на самия актив, а се сключва договор за размяна на парични средства, активи или друга стойност на бъдеща дата на базата на базовия актив. Най-често срещаните деривативи са форуърдни договори, опции, фючърси, суапи. Инвестирането в

деривативи често съдържа голяма степен на риск, поради това трябва да се извършва предпазливо, особено от малки и неопитни инвеститори.

При късите продажби на опции и фючърси, когато продавачът не притежава актива по време на сделката, съществува рискът от реализирането на големи загуби, в случай че цената на дериватива се покачи значително.

Ако деривативната транзакция е в голям размер или съответният пазар е неликвиден, сключването на транзакция или ликвидирането на позиция на изгодна цена може да се окаже невъзможно.

Деривативите, търгувани на борса, са изложени и на общите рискове при борсова търговия.

Извънборсовите деривативни контракти са изложени и на кредитен риск и трябва да се имат предвид конкретните условия по договора.

Деривативите могат да се използват за спекулативни цели или като хеджиращи инструменти за управление на инвестиционни рискове. Във всички случаи е необходимо да се прецени дали транзакцията е подходяща за конкретния инвеститор. Клиентите трябва да се интересуват за условията по конкретните деривативи и свързаните с тях задължения /напр. доставка на базов актив по фючърсен контракт, дата на изтичане на опция, ограничения за срок на упражняване на опция и т.н./

Всички деривативи са потенциално изложени на основните видове риск, особено пазарен риск, кредитен риск и секторен риск, свързан с базовия актив.

6.1. Форуърдни договори – договори, при които доставката на търгувания актив се осъществява на бъдеща дата при предварително договорена цена и размер. Повечето форуърдни договори не са стандартизирани и не се търгуват на регулирани пазари/ борси.

Валутен форуърд е споразумение между Банката и клиента, при което валутите се купуват и продават по цени договорени сега, но с доставка на бъдеща договорена дата по т. нар. форуърд курс, без да е необходимо прехвърляне на средства преди уговорената бъдеща дата.

Договор за курс по форуърд /FRA Forward Rate Agreement/ - договор, с който се определя лихвен процент или валутен курс за хеджиране на предстоящо задължение за плащане или получаване на суми в бъдещ период от време.

Форуърден договор с фиксиран лихвен процент дава възможност за хеджиране на лихвен риск на депозит или заем, който ще бъде направен (или ще бъде изтеглен) в даден бъдещ момент за фиксиран период от време, ако неговия лихвен процент е свързан с краткосрочните нива на паричния пазар.

6.2. Суап – Суапът е договор, при който страните по него си разменят лихвени плащания или валута. В зависимост от това те се разделят на два основни вида:

- **Валутен суап** - Споразумение за размяна на сума в един вид валута с друга, с договореност за обратната им размяна на определена бъдеща дата и при предварително договорен валутен курс, което позволява оптимално управление на текущата ликвидност в необходимата на клиента валута. Основният риск, свързан с този вид суап е рискът от промяна на валутния курс на двата вида валути или само на една от тях, ликвиден риск и риск от неизпълнение на насрещната страна.

- **Лихвен суап** - Споразумение между Банката и клиента да разменят лихвените плащания по предварително договорена главница, като най-често едното лихвено плащане е на базата на фиксиран лихвен процент, а другото на базата на плаващ процент, обвързан със стойността на даден лихвен индекс. Основният риск при този вид

суап е рискът от промяна на лихвения процент и риск от неизпълнение на насрещната страна.

6.3. Опция – Купувачът на опция плаща премия за правото за сключване на определена сделка в бъдещето, което от една страна може да донесе печалба, в случай че пазарните условия са в полза на инвеститора, но от друга страна при промяна на цената в обратна посока - реализиране на загуба, в размер на платената премия.

II. ОСНОВНИ ВИДОВЕ РИСК

1. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява риска от невъзможност за посрещане на текущи и потенциални задължения, без да се понесат неприемливи загуби.

Задълженията могат да бъдат както парични, така и под формата на финансови инструменти.

Ликвидността на финансовите инструменти се влияе директно от обемите на пазарното търсене и предлагане на съответния инструмент, от свободно търгуемите обемите на съответните емисии и др. фактори. При определени условия на търговия може да се окаже трудно или невъзможно една позиция да бъде ликвидирана – т.е. финансови инструменти, закупени по-рано, да бъдат продадени или финансови инструменти, обект на сделка за къса продажба, да бъдат купени. Това се случва, когато за определен инструмент няма достатъчно търсене или предлагане, което да отговаря на обема на позицията на инвеститора или сключването на сделка би довело до реализиране на загуби.

2. Кредитен риск

Кредитен риск са всички рискове, произтичащи от неспособността на някой контрагент, длъжник, емитент, респективно кредитополучател да изпълнява своевременно текущите, възможните или условните си задължения своевременно, съгласно първоначално договорени условия поради настъпили промени в собственото финансово-икономическо състояние или поради други конкретни обстоятелства.

При дълговите финансови инструменти кредитният риск е рискът от загуба, причинена от невъзможност на кредитополучателите, задължени лица по изплащане на главница и лихва по емитирани облигации или други контрагенти, да не изпълняват своите задължения, или рискът кредитната способност на тези лица да се влоши.

3. Пазарен риск

Пазарен риск е рискът от загуби, възникващи от движенията в пазарните цени на капиталовите и дълговите инструменти.

Това е риск от падане или покачване на цената на инвестициите в зависимост от търсенето и предлагането на пазара, нагласите на инвеститорите и цените на базовите или свързаните с тях инвестиции, както и от секторни и икономически фактори.

Инвестициите в инструменти, търгувани на определен пазар, носят рисковете на съответния пазар и икономика на съответната държава. Инвестициите в инструменти, емитирани от чуждестранни емитенти са изложени на рисковете на съответния чуждестранен пазар, където те се търгуват. В някои случаи е възможно тези рискове да са по-големи от рисковете на местния пазар.

4. Валутен риск

Риск, при който инвестициите в инструменти, деноминирани в чуждестранна валута, могат да бъдат неблагоприятно засегнати от понижение на курса на тази валута спрямо националната. Увеличение или понижение на валутните курсове може да причини загуба или печалба за финансовите инструменти във валутата, в която те са емитирани и се търгуват.

Това е рискът от обезценяване на валутата на финансови инструменти, включени в портфейлните инвестиции на клиента, спрямо местната валута или спрямо валутата на портфейла на клиента.

Възможността за печалба или загуба от транзакциите на чуждестранните пазари или на деноминирани в чуждестранна валута инструменти се влияе от колебанията в обменните валутни курсове.

5. Лихвен риск

Лихвеният риск представлява несигурността произлизаща от промяна на пазарните лихвени нива, които могат да окажат съществено влияние върху доходността на инвестициите в съответните финансови инструменти - носители на риска.

Значимостта на риска се различава за различните видове финансови инструменти.

Лихвеният риск се изразява в риск от покачване на пазарните лихвени проценти, което води до спадане на пазарната цена на някои финансови инструменти, особено на облигациите.

6. Риск от волатилност

Това е рискът, свързан с движенията на цената на даден финансов инструмент.

Волатилността е висока, ако финансовият инструмент е подложен на големи движения в определен период от време. Рискът от волатилност се изчислява като разликата между най-ниските и най-високите цени на финансовия инструмент за дадения период от време.

Този риск е характерен за периоди на пазарна нестабилност, породена от политически и икономически фактори, като наличието му е индикация за объркане на пазарните участници и липсата на ясна визия и консенсус сред тях за определяне на моментната равновесна цена.

Проявява се основно при финансовите инструменти търгувани на международните финансови пазари.

7. Регулаторен/нормативен риск

Това е рискът от промени в законовата рамка в страната, регулираща или свързана с инвестирането във финансови инструменти.

Промени в нормативните изисквания, пряко свързани с финансовите услуги, могат да доведат до промяна на потенциала за печалба от дадена инвестиция. Законови промени могат да доведат до това допустими в миналото инвестиции да станат незаконни. Възможно е също така да настъпят промени във фискалната политика на страната, които да окажат съществено влияние върху доходността от направените инвестиции. Този риск може да зависи от множество политически, икономически и други фактори.

8. Сетълмент риск

Сетълмент рискът обхваща всички рискове, произтичащи от забава при извършване на плащания по сделки с финансови инструменти или прехвърляне на финансовите инструменти на дължимата дата.

Това може да е рискът, че сетълментът в платежна система няма да се осъществи поради невъзможност на участник в платежната система да изпълни своите задължения. Също така сетълмент по сделка може да бъде забавен, поради липса на финансови инструменти от страна на продавача. Рискът при забава или неосъществяване на плащане се изразява в разликата между цената по сделка за финансовия инструмент, и текущата пазарна цена за времето на забава на сетълмент, като разликата може да доведе до загуба.

В някои ситуации сетълмент процедурите могат да бъдат повлияни от броя транзакции и по този начин да възпрепятстват тяхното изпълнение. В други случаи забава за осигуряване на финансови инструменти по сделка може да се породи от забава по насрещна сделка за покупка на същите тези финансови инструменти, това се случва при интрадей търговия – покупка и продажба на едни и същи финансови инструменти в един и същ ден. Невъзможността да се изпълни сетълментът поради подобни проблеми може да възпрепятства инвеститорите от изгодни инвестиционни възможности и да доведе до загуба. Сетълмент рискът може да възникне както като кредитен, така и като ликвиден риск.

9. Операционен риск

Рискът от директни или индиректни загуби, произтичащи от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития, като включва в себе си правен риск т.е. вътрешен контрол, човешки действия /бездействия, организация или външно събитие.

Операционният риск е свързан с повреди и проблеми във функционирането на съществени системи, най-вече IT системи, които могат да засегнат навременното извършване на сделки с финансови инструменти, изпълнение на клиентски поръчки, съхранението на финансови инструменти и т.н. В обхвата на операционния риск също така попадат персонални и организационни промени, пропуски в управлението, некомпетентно взимане на решения.

10. Попечителски риск

Инвестициите в дадени пазари, най-вече в развиващите се пазари, при които правилата и регулациите, отнасящи се до системата на попечителски услуги, могат да са по-слабо развити от гледна точка на защита на инвеститорите в сравнение с тези пазари, които имат стриктни попечителски правила. Активите на тези пазари, доверени на попечители, където такива са нужни, могат да бъдат изложени на рискове, свързани с невъзможността попечителят да изпълнява задълженията си. Този риск е увеличен, когато на съответния пазар не съществува система за компенсация на инвеститори, или ако такава система съществува, даден инвеститор не е покрит от закрилата, предложена от системата.

11. Правен риск

Рискът от несигурност в резултат на правни действия или несигурност по отношение на приложимостта на договори, закони и подзаконови актове, например законосъобразност на договора, правоспособност на страната да сключи договор.

12. Политически риск

Рискът от това, че правителството ще наложи нови данъци, регулативни или правни задължения или ограничения на финансовите инструменти, които даден инвеститор вече притежава. Като пример правителството може да реши да забрани репатрирането на активи от страната.

13. Риск, произтичащ от пазара, на който се търгуват финансовите инструменти

Този риск е свързан с пазара на търговия на съответния финансов инструмент. Когато пазарът не е местният на инвеститора, той поема валутен риск.

Външни пазари: Всяка инвестиция подлежи на рисковете, на които подлежи пазара, на който се търгуват. Тези рискове могат да бъдат различни от тези на пазара, където е издаден финансовият инструмент или където се намира инвеститорът.

Развиващи се пазари: Инвестициите в развиващи се пазари носят рискове, които обикновено не са характерни за развитите пазари. Тези рискове съществуват и когато голяма част от бизнеса на емитента се осъществява на тези пазари.

Инвестициите в развиващите се пазари често имат спекулативен характер, поради рисковия си характер и потенциално по-високите очаквания за печалби. Инвестициите трябва да се обмислят внимателно и да се оценяват различните рискове, съществуващи на тези пазари.

Информация за критерии за категоризация и степен на защита на клиентите, по отношение на предлагани от „ИНВЕСТБАНК” АД инвестиционни услуги и дейности

Съгласно разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти /ЗПФИ/ и Наредба № 38, с които се въвеждат в българското законодателство европейските изисквания, по отношение дейността на инвестиционните посредници и търговията с финансови инструменти, съгласно Директива 2004/39/ЕС (MiFID), за „ИНВЕСТБАНК” АД съществува задължението да класифицира всеки един от своите клиенти, като принадлежащ към една от следните категории:

- Непрофесионален клиент
- Професионален клиент
- Приемлива насрещна страна

ПРИЕМЛИВА НАСРЕЩНА СТРАНА

Понятие за приемлива насрещна страна

I. (1) Приемлива насрещна страна е лице от държава-членка, което е:

1. инвестиционен посредник;
2. кредитна институция;
3. застрахователно дружество;
4. колективна инвестиционна схема;
5. управляващо дружество;
6. пенсионен фонд;
7. пенсионноосигурително дружество;
8. друга финансова институция;

9. лице, чиято основна дейност е търгуване за собствена сметка със стоки и/или деривативни финансови инструменти върху стоки;

10. юридическо лице, което предоставя инвестиционни услуги и/или извършва инвестиционни дейности, които се изразяват само в търгуване за собствена сметка на пазарите на финансови фючърси или опции или други деривативни финансови инструменти и на паричния пазар само с цел хеджиране на позиции на пазарите на деривативни финансови инструменти, или което търгува за сметка на други участници на тези пазари, или определя цени за тях и което е гарантирано от клирингови членове на същите пазари, когато отговорността за изпълнението на договорите, сключени от такова лице, се поема от клирингови членове на същите пазари.

11. правителство на държава;

12. държавен орган, който управлява държавен дълг;

13. централна банка;

14. международна институция.

(2) Приемлива насрещна страна е и лице по т. 1-14 на ал. 1 от трета държава, което изрично е поискало да бъде третирано като приемлива насрещна страна.

(3) Клиентите по ал. 1 и 2 се категоризират като приемливи насрещни страни с оглед следните услуги и дейности, извършвани от банката с такива клиенти:

1. приемане и предаване на нареждания на такива клиенти във връзка с финансови инструменти, включително посредничество за сключване на сделки с финансови инструменти за такива клиенти;

2. изпълнение на нареждания за сметка на такива клиенти;

3. сключване на сделки за собствена сметка на банката с такива клиенти;

4. допълнителни услуги, пряко свързани с услуга или дейност по т. 1-3, осъществявана за такива клиенти.

(4) Клиентите по ал. 1 и 2 могат да не бъдат третираны като приемливи насрещни страни по отношение на услуги и дейности по ал. 3, когато са прекатегоризирани.

(5) За услуги и дейности, различни от посочените в ал. 3, клиентите, определени като приемливи насрещни страни с оглед на услугите и дейностите по ал. 3, се считат за професионални клиенти, освен в случаите на прекатегоризация.

(6) По отношение на задължения на банката при извършване на услуги и дейности по ал. 3 за клиенти, категоризирани като приемливи насрещни страни, от които не е предвидено изключение съгласно II, тези клиенти се считат за професионални клиенти.

Степен на защита

II. (1) При предоставяне на услуги по I, ал. 3 на клиенти, които по отношение на тези услуги са определени за приемливи насрещни страни, банката не е длъжна да спазва следните изисквания:

1. изискванията относно достатъчност на информацията за предоставяната услуга;

2. изискванията за предоставяне от клиента на информация за неговите знания и опит във връзка с предоставяните от банката услуги, както и задължението на банката да преценява дали предоставяните услуги са подходящи за клиента;

3. изискванията за изпълнение на нареждания в най-добър интерес на клиента в съответствие с прилаганата от банката политика за изпълнение на нареждания, както и

4. свързаните с това задължения за уведомяване за прилаганата политика, доказване на изпълнение в съответствие с нея и други;
5. изискванията за незабавно, честно и точно изпълнение на нарежданията на клиента при спазване на реда на постъпване на идентичните нареждания.
(2) Изключенията по предходната алинея не се прилагат в случаите на прекатегоризация на клиентите по I, ал. 1 и 2 по отношение на сделките, дейностите, услугите и финансовите инструменти, за които е извършена тази прекатегоризация.

ПРОФЕСИОНАЛНИ КЛИЕНТИ

Понятие за професионален клиент

III. (1) Професионален клиент е клиент, който притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането и който отговаря на критериите съгласно приложението.

(2) Професионални клиенти са:

1. Лица, за които се изисква издаването на разрешение за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава членка, независимо от това дали е съобразено с Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:

- а) кредитни институции;
- б) инвестиционни посредници;
- в) други институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
- г) застрахователни дружества (компани);
- д) предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
- е) пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;
- ж) лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или деривативни финансови инструменти върху стоки;

з) юридически лица, които предоставят инвестиционни услуги или извършват инвестиционни дейности, които се изразяват единствено в търгуване за собствена сметка на пазарите на финансови фючърси или опции или други деривативни финансови инструменти на паричния пазар единствено с цел хеджиране на позиции на пазарите на деривативни финансови инструменти, или които търгуват за сметка на други участници на тези пазари, или определят цени за тях и които са гарантирани от клирингови членове на същите пазари, когато отговорността за изпълнението на договорите, сключени от такива лица, се поема от клирингови членове на същите пазари;

и) други институционални инвеститори.

2. Големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:

- а) балансово число - най-малко левовата равностойност на 20 000 000 евро;
- б) чист оборот - най-малко левовата равностойност на 40 000 000 евро;
- в) собствени средства - най-малко левовата равностойност на 2 000 000 евро.

3. Национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд

Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка и други подобни международни организации.

4. Други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други финансови трансакции.

(3) Клиентите по ал. 2 се считат за професионални по отношение на всички сделки, инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и финансови инструменти, освен в случаите на промяна на категоризацията.

(4) Клиентите по I, ал. 1 и 2 се считат за професионални по отношение на услугите по I, ал. 3, когато са прекатегоризирани като такива.

(5) Банката приема за професионални и клиенти, които са прекатегоризирани като такива.

Степен на защита

IV. (1) При предоставяне на услуги на професионални клиенти Банката осигурява по-ниска степен на защита, спрямо прилаганата по отношение на непрофесионални клиенти, включително:

1. на професионалния клиент се предоставя ограничен обем информация във връзка със сключването на договора;

2. на професионалния клиент се предоставя ограничен обем информация във връзка с предоставяните услуги, включително относно политиката за изпълнение на нареждания, разходите и комисионните и начина на съхраняване на клиентските активи;

3. при оценяване дали инвестиционна услуга, различна от инвестиционни консултации и управление на портфейл, е подходяща за клиента, Банката може да приеме, че клиентът притежава необходимите опит и знания, за да разбере рисковете, свързани с конкретната инвестиционна услуга, сделка или продукт, за които е определен като **професионален**.

4. при извършване на оценка за подходяща услуга по отношение на инвестиционна консултация или управление на портфейл за професионален клиент, Банката може да приеме, че по отношение на продуктите, сделките и услугите, за които е определен като професионален клиент, той притежава необходимия опит и познания;

5. при извършване на оценка за подходяща услуга по отношение на инвестиционна консултация за професионален клиент по III, ал. 2, банката може да приеме, че този клиент има финансовата възможност да понесе всички свързани инвестиционни рискове, съвместими с неговите инвестиционни цели;

6. изпълнението на задължението за най-добро изпълнение по отношение на професионален клиент факторът обща стойност на сделката не е определящ;

7. банката не е длъжна да информира професионалния клиент за възникналите обективни трудности, пречатстващи точното изпълнение на нарежданията;

8. при изпълнение на нареждане на професионален клиент банката е длъжна да му предостави само съществената информация за сделката;

9. Банката предоставя периодичните отчети при управление на портфейл на 6 месеца;

10. Банката не е длъжна да уведомява професионалния клиент, за чиято сметка управлява портфейл, когато има непокрити отворени позиции по условни сделки,

както и при реализиране на загуби над определен размер по сделки или прехвърляния, зависещи от бъдещи условни събития;

11. професионалният клиент не подлежи на компенсирание от Фонда за компенсирание на инвеститорите.

(2) Изключенията по предходната алинея не се прилагат в случаите на прекатегоризация на клиентите по III по отношение на сделките, дейностите, услугите и финансовите инструменти, за които е извършена тази прекатегоризация.

НЕПРОФЕСИОНАЛНИ КЛИЕНТИ

Понятие за непрофесионален клиент

V. Непрофесионален клиент е клиент, който не отговаря на изискванията за професионален клиент.

Степен на защита

VI. (1) При предоставяне на услуги на непрофесионални клиенти банката им осигурява най-висока степен на защита.

(2) Изключения от предходната алинея се допускат единствено в случаите на прекатегоризация на клиентите по V. по отношение на сделките, дейностите, услугите и финансовите инструменти, за които е извършена тази прекатегоризация.

Надяваме се, че предоставената информация е била полезна за Вас. Екипът на ИНВЕСТБАНК АД е структурирал подробно и ясно основните моменти при търговия с финансови инструменти с цел постигане на оптимална информираност. Оставаме на разположение при необходимост от допълнителни пояснения по темата.